

Byssur og skot

Fræðslunefnd SÍH

Útreikningar á
hlaupvídd

Hlaupvíddir haglabyssna

Haglabyssur eru framleiddar í nokkrum hlaupvídum eða númerum eins og tíðkast að kalla mismunandi stærðir í haglabyssum. Númer haglabyssu

.410 (10,41 mm)

Nr. 28 (13,97 mm)

Nr. 20 (15,62 mm)

Nr. 16 (16,82 mm)

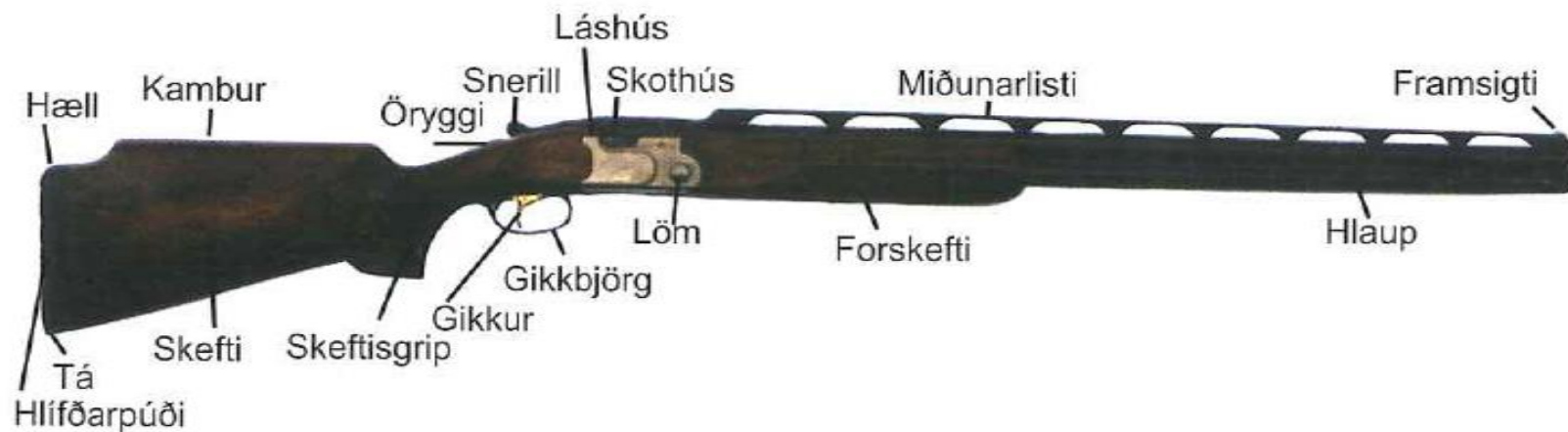
Nr. 12 (18,52 mm)

Nr. 10 (19,68 mm)

Haglabyssan

Tvíhleypa

Sjálflæða

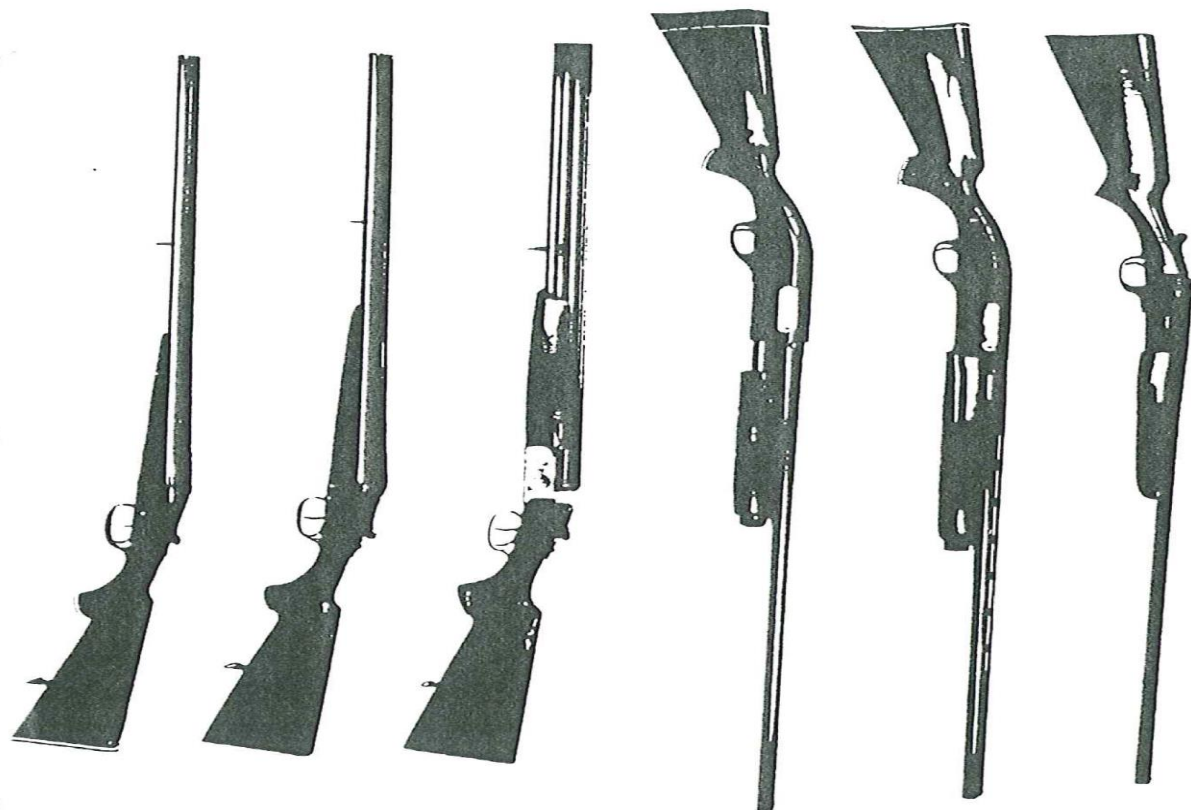
Skaði af völdum haglaskota á mismunandi fjarlægðum

	Skaði á höndum sem eru varðir (í fatnaði)	Óvarðar hendur	Skaði á augum
Stálhögl nr. 1	Allt að 55m	Allt að 100 m	Allt að 175 m
Blýhögl nr. 3	Allt að 70 m	Allt að 152 m	Allt að 200 m
Stálhögl nr. 4	Allt að 45 m	Allt að 85 m	Allt að 130 m
Blýhögl nr. 6	Allt að 50 m	Allt að 90 m	Allt að 150 m
	Niðurstörnar fengust með hálfprengingu og um era 8 ræða fjarlægð sem er 1/6 af langdrægni stálhagla	Niðurstörnar fengust með hálfprengingu og um era 8 ræða fjarlægð sem er 1/3 af langdrægni stálhagla	Niðurstörnar fengust með hálfprengingu og um era 8 ræða fjarlægð sem er 2/3 af langdrægni stálhagla

Öryggisfjarlægðir í m = Hagl í mm x100

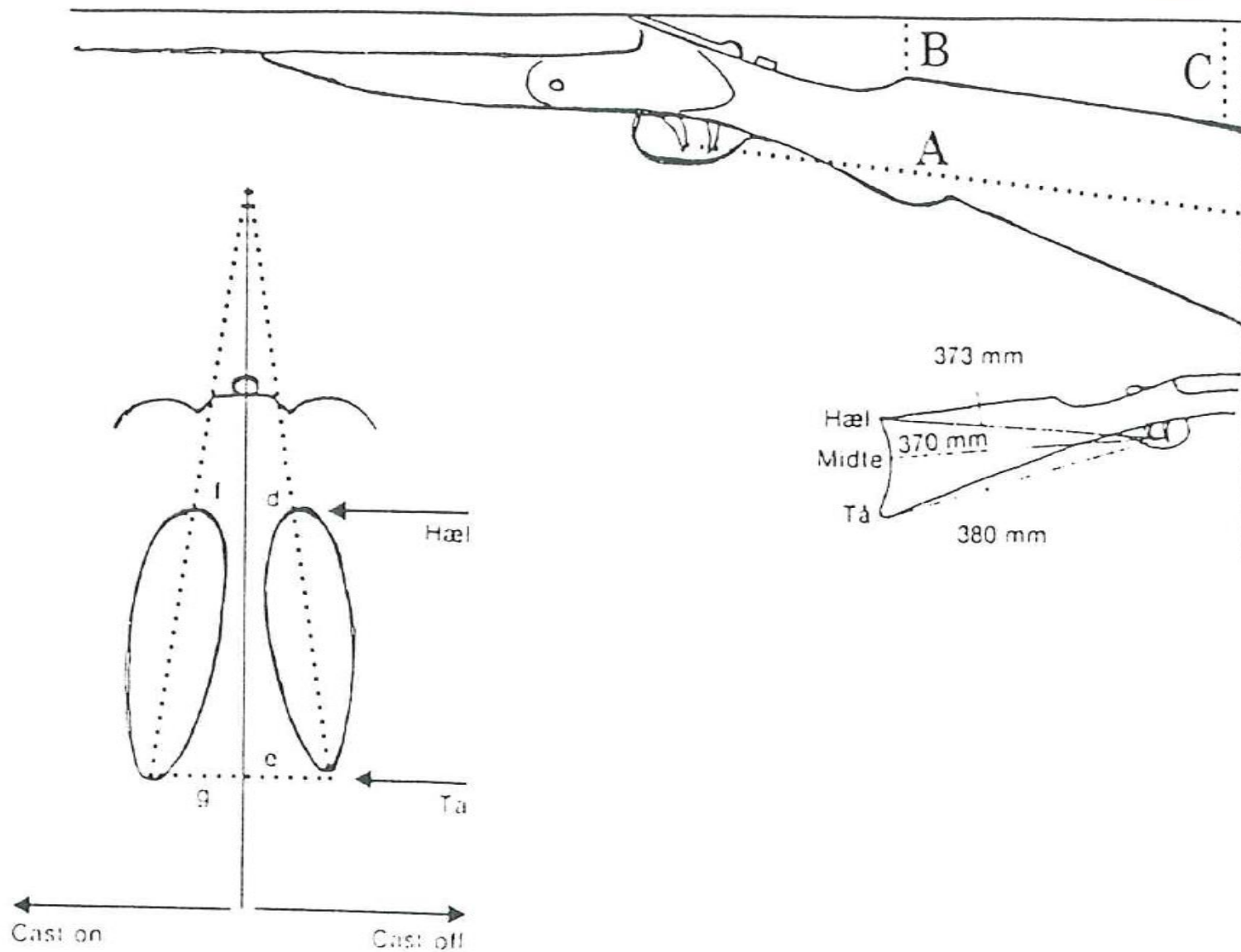
Hagl nr. 1	4,06 x 100 = 406 m
Hagl nr. 3	3,56 x 100 = 356 m
Hagl nr. 5	3,05 x 100 = 305 m
Hagl nr. 9	2,03 x 100 = 203 m

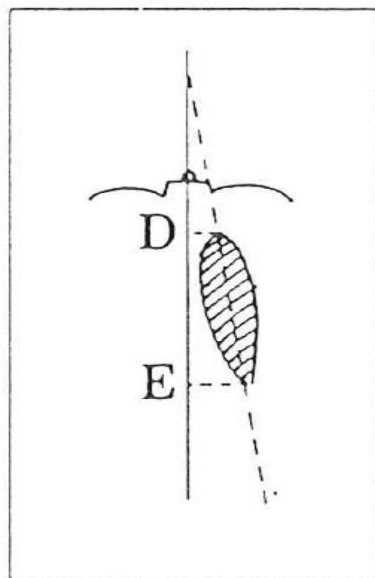
Ætíð ætti að miða við að 40° til beggja handa við skotstefnu sé breidd hættusvæðisins

1. Sideloader, 2. Overlander, 3. Büchsflinte, 4. Bockbüchsflinte, 5. Drilling.

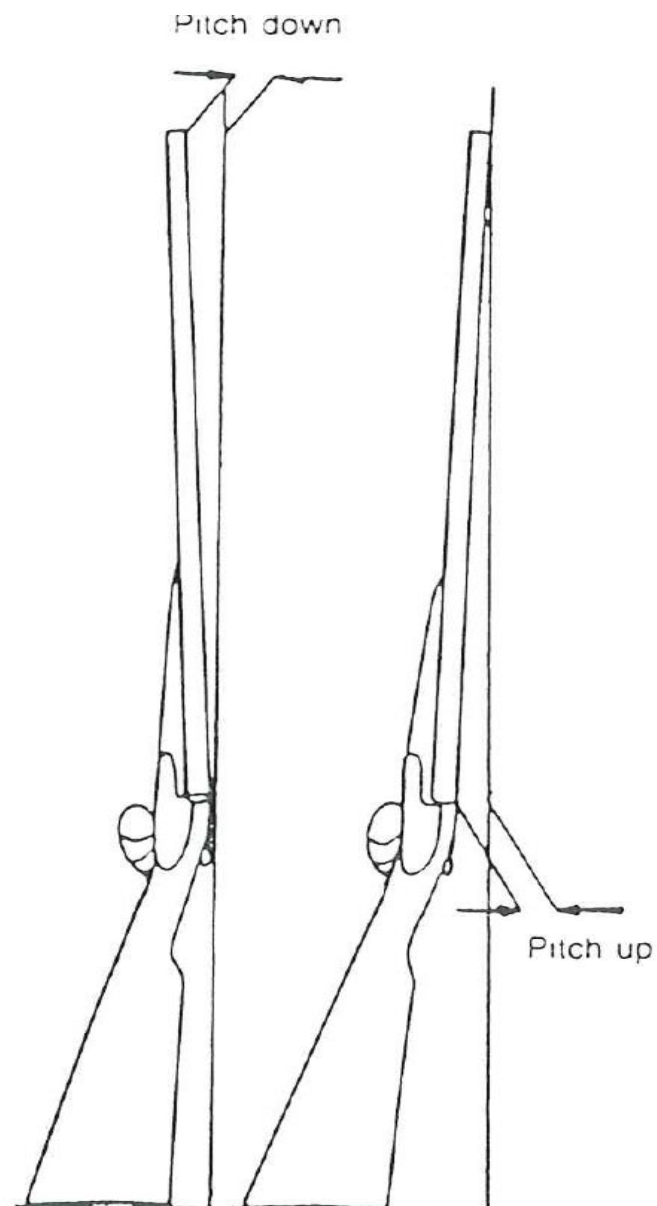
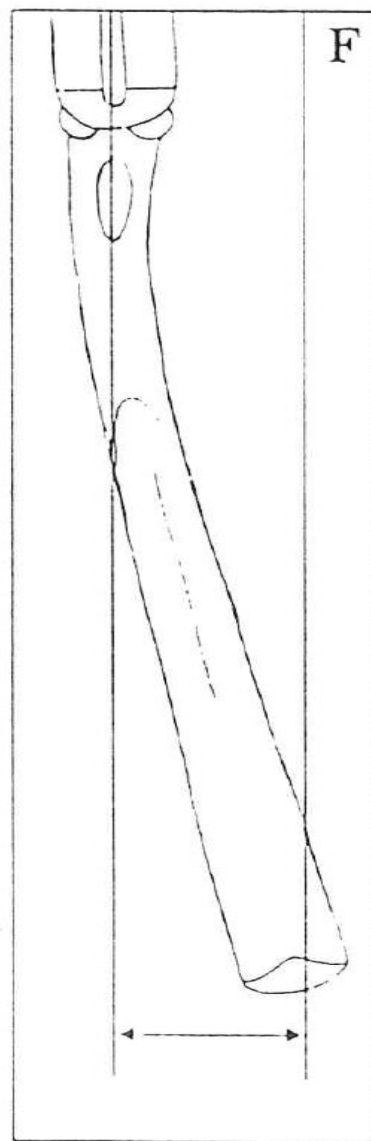
30.

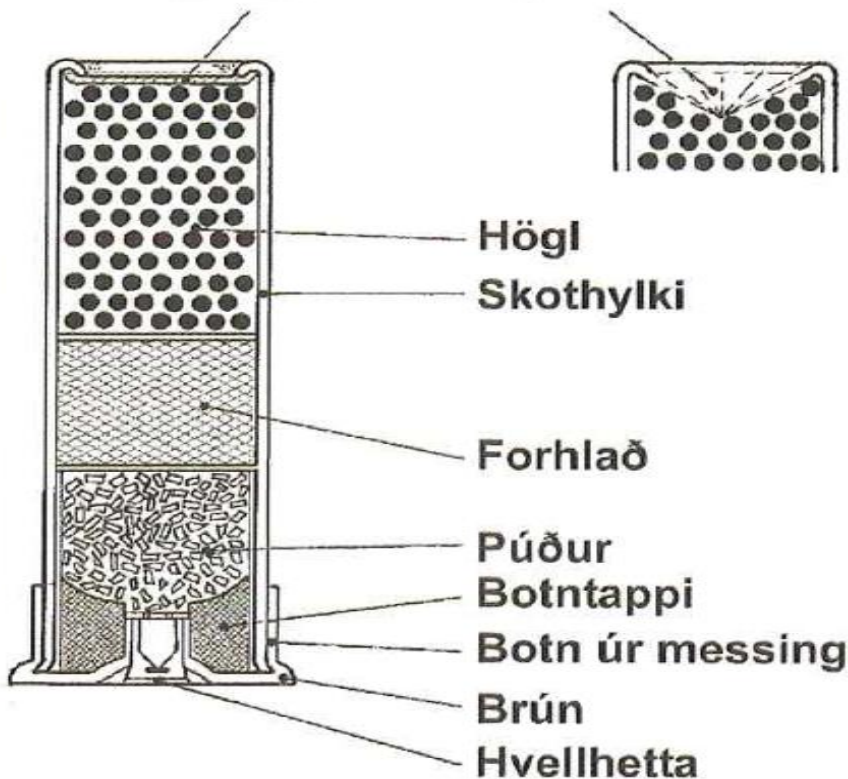
Cast off.

*Specialbygget
skæfte.*

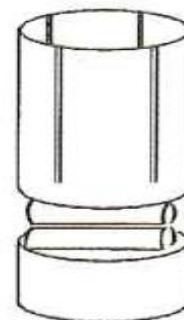

Haglaskot

Pappaspjald eða stjörnuþrot

Plastskál
(forhlað)

Pappaspjald

Stjörnulóðun

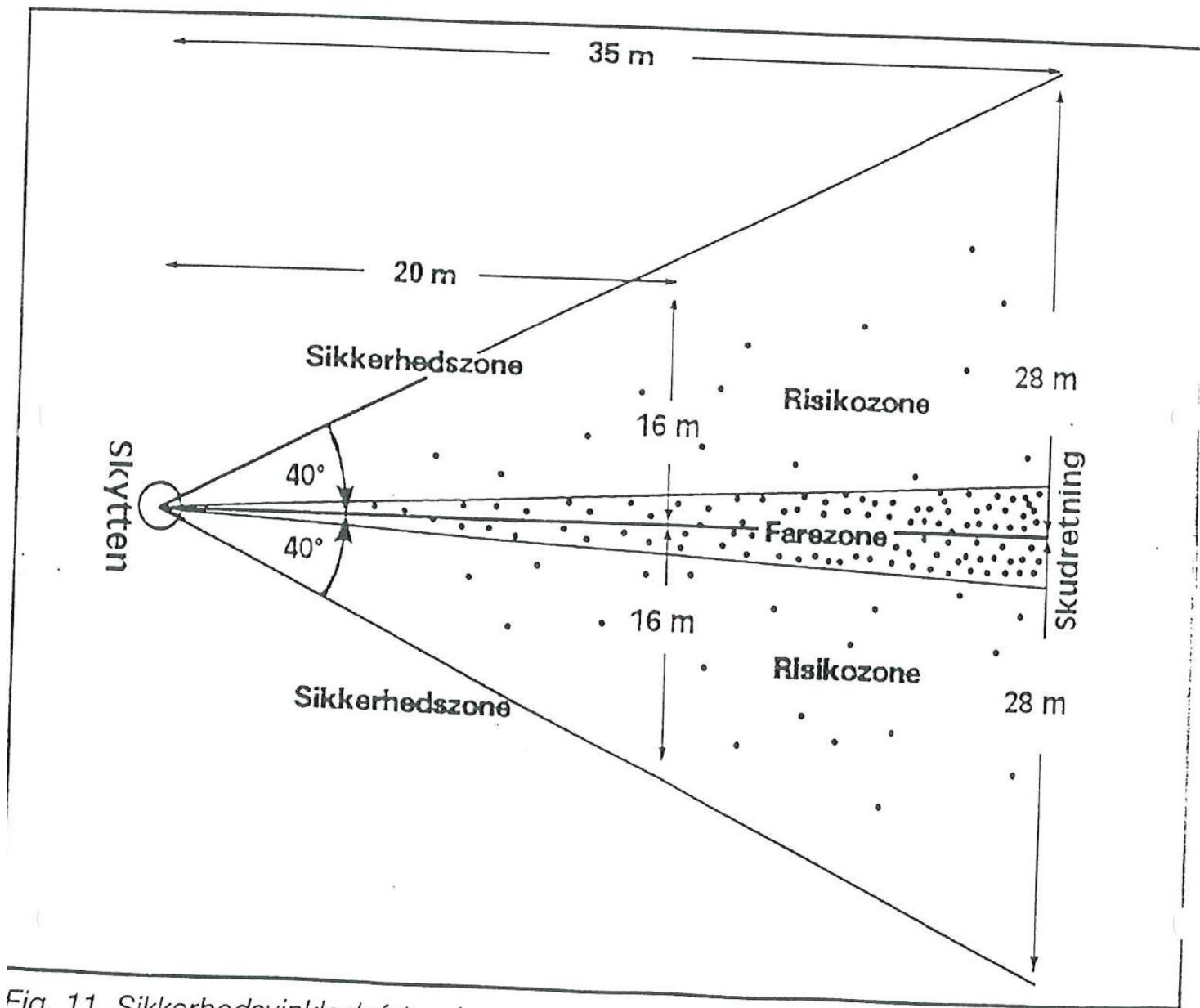
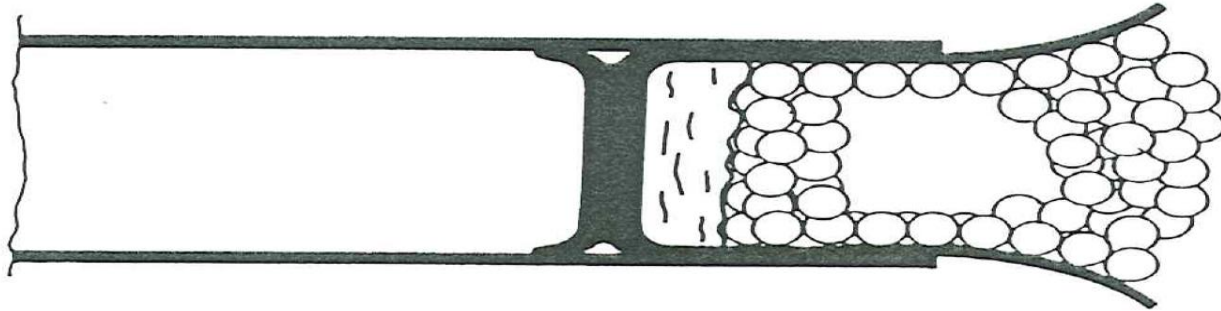

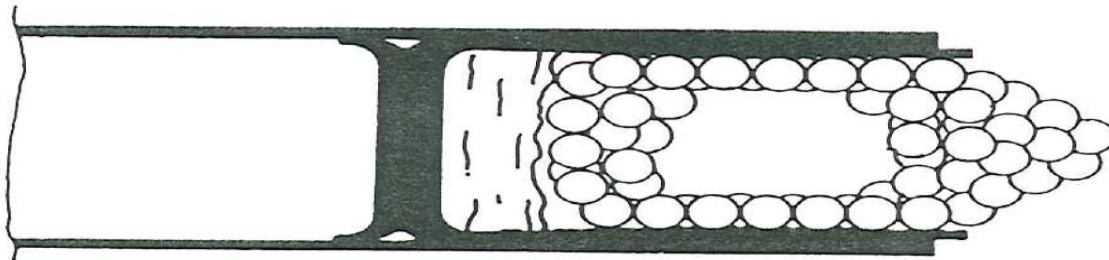
Fig. 11. Sikkerhedsvinkler/afstande.

HAGLVÅBNET

Cylinderboring

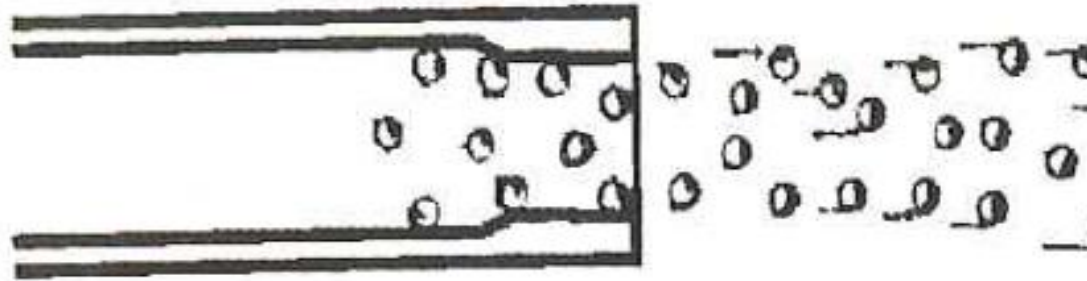
Skematisk tegning der viser, hvordan trangboring påvirker haglene i et åbent henholdsvis hårdt trangboret våben.

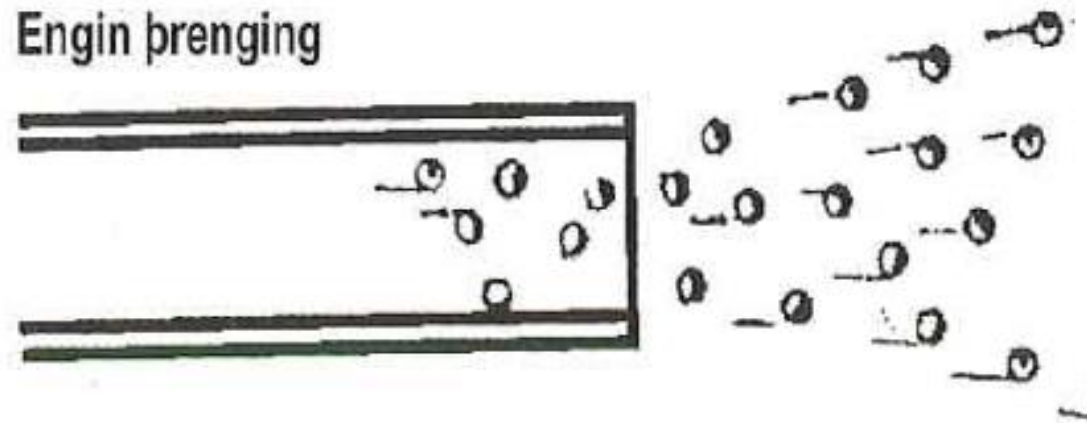
Fuld trangboring

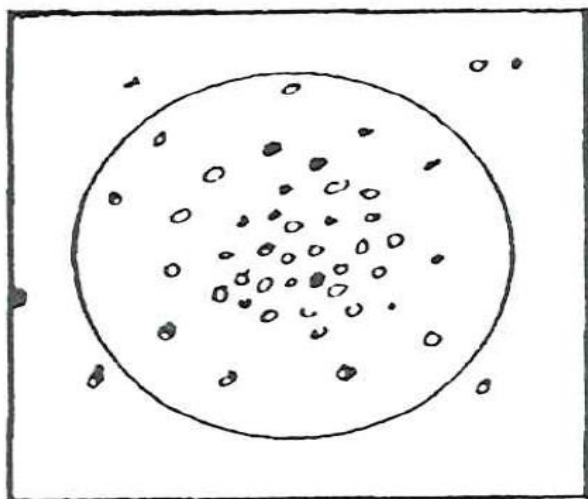
Hvad er trangboring

Mikil þrenging

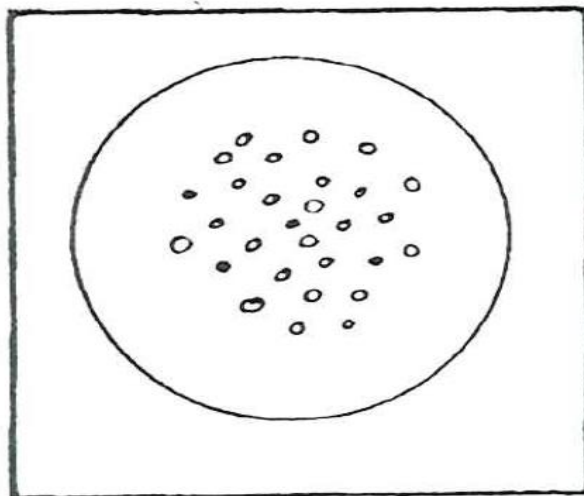

Engin þrenging

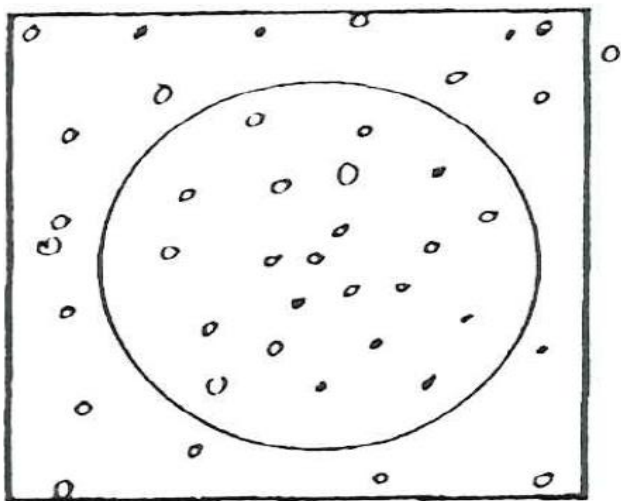

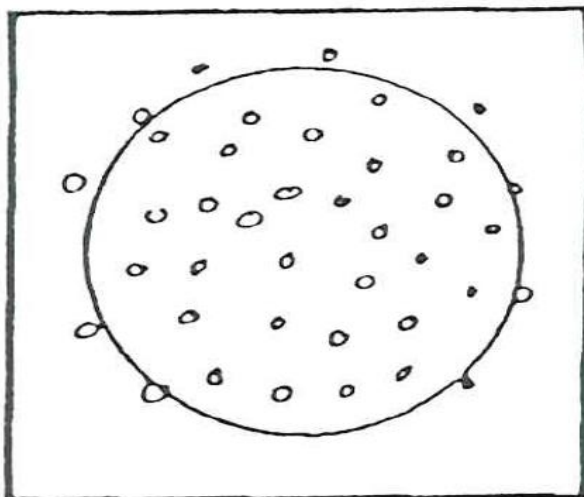
Haglfordeling fra fuldt trangboret haglløb med bløde hagl.

Haglfordeling fra fuldt trangboret haglløb med stålhagl.

Haglfordeling fra cylinderboret haglløb med bløde hagl.

Haglfordeling fra cylinderboret haglløb med stålhagl.

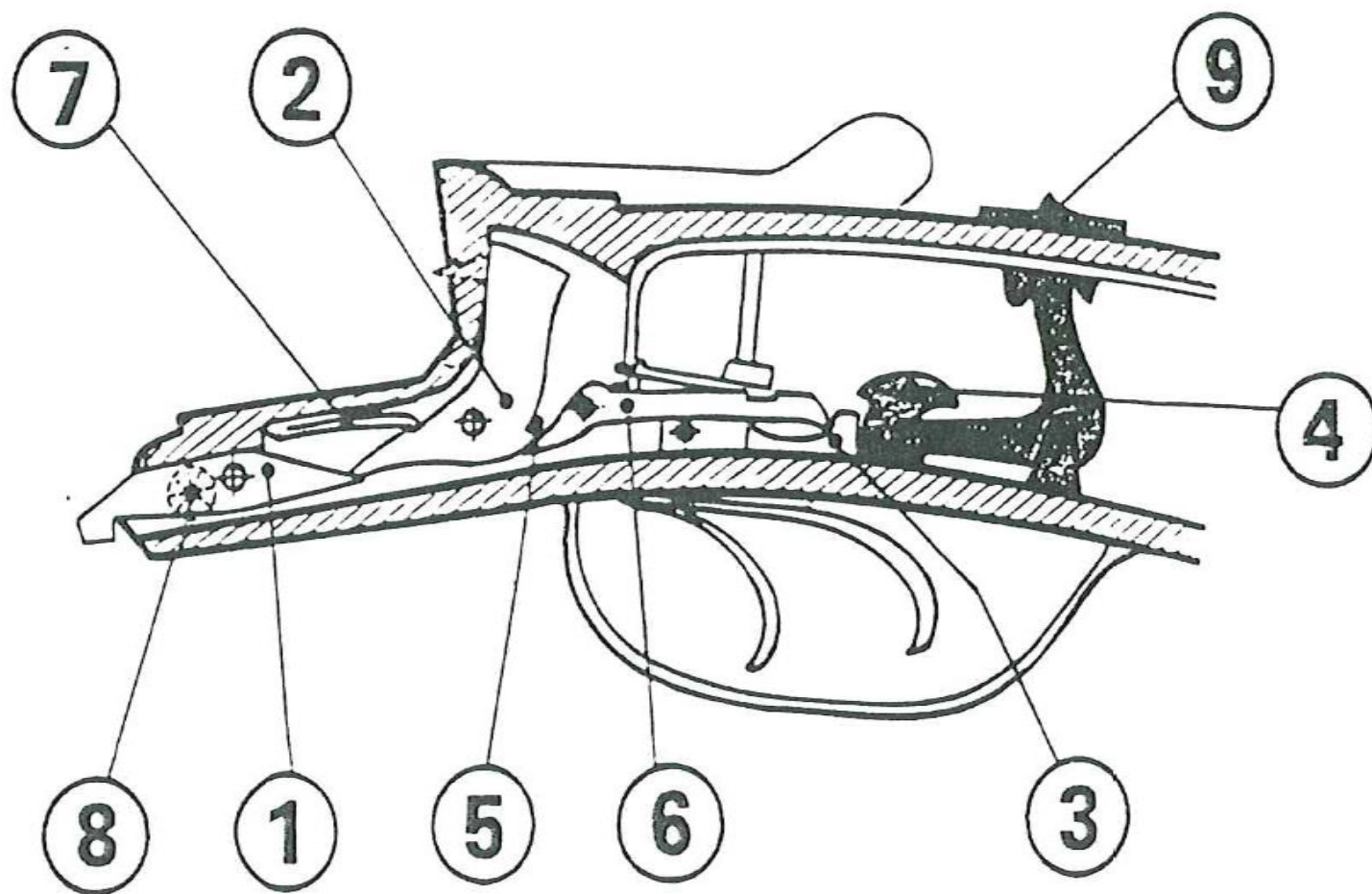

Fig. 6. Hammerlesslås. 1) Spændstang, 2) slagstykke, 3) aftrækkerblad, 4) sikringsdele, 5) spændro, 6) aftrækkerstang, 7) slagfjeder, 8) hovedbolt/tværbolt, 9) sikring, 10) slagstift.

Lamalásar

Síðulás (kinnalás)

Boxlás (kassalás)

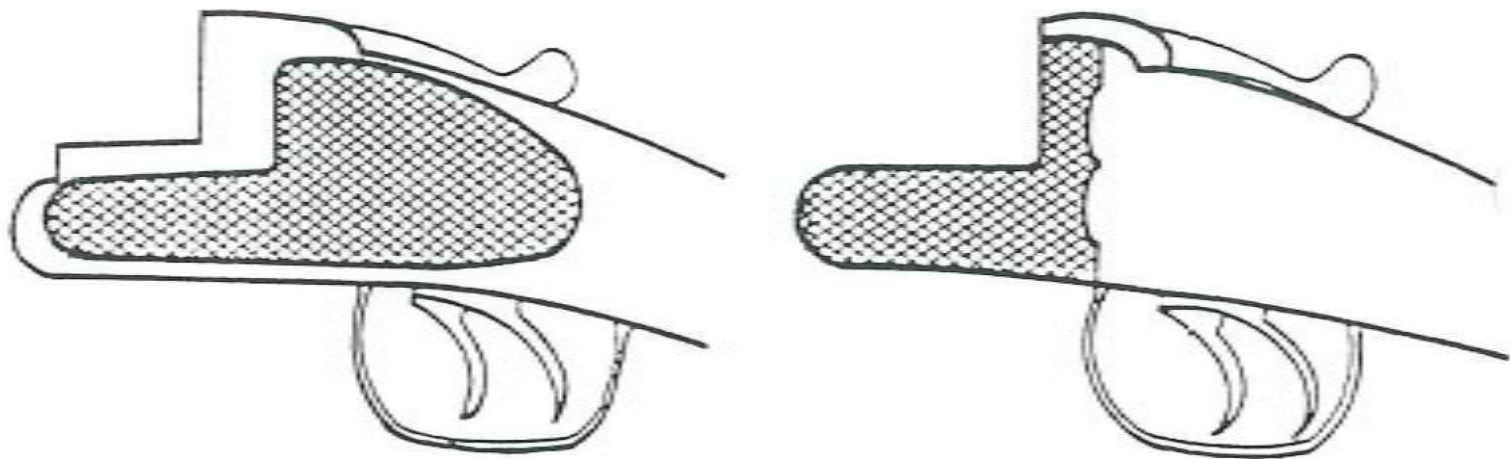
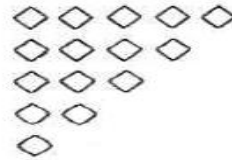
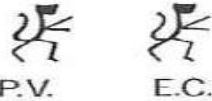
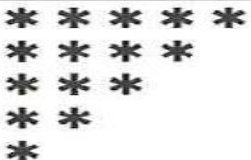

Fig. 5. Låsetyper - til venstre sidelås, til højre kasselås/boxlås.

Mælikvarðar sem notast við þrýstiprófun skotvopna

Mælieining	70 mm (2 3/4") skot	76 mm (3") skot	Einingar
Kg á sm ²	960 kg/sm ²	1200 kg/sm ²	1 kg/sm ² = 14,2 psi
Loftþyngdir – bar	960 bar	1200 bar	1 bar = 1,02 kg/sm ²
Pund á fertommu – psi lb/in ²	13500 psi	18000 psi	1 psi = 0,0689 bar
Tonn á fertommu - t/si	3 1/4 t/si	4 t/si	

Prófunarstimplar á haglabyssum

	Reyklaust púður	Þrenging	Kaliber/Númer
Þýskaland	 Westdeutschland ab 1952		12-70
Spánn			12-70
Belgía	 P.V. E.C.		12-70
England	 BNP	Choke	12-2 3/4

CHOKES

1	-	FULD	-	FULL	-	OL-Trap
2	-	$\frac{3}{4}$	-	IMPROVED MODIFIED	-	OL-Trap+Jagt
3	-	$\frac{1}{2}$	-	MODIFIED	-	Jagt+Nordisk Trap
4	-	$\frac{1}{4}$	-	IMPROVED CYLINDER	-	Skeet + Jagt
5	-	CYLINDER-	-	CYLINDER	-	Skeet

Merkingar á hlaupi

Íslenska	Enska/Bandaríska	Millimetrar	Ákoma á skotskifu	Bretland	Bandaríkin	Evrópa	Millimetrar	FN Belgía	Beretta Ítalíu
Ofurþrengd	Extra Full Choke/ Full Trap	1,1	>80%		XF		17,4		
Fullþrengd	Full Choke/Full	0,9-1	70%	1/1	F	*	17,5-17,6	*	0
Treikvart	Three-quarter Choke/ Improved Modified	0,7-0,8	65%	3/4	IM	**	17,7-17,8	* _	00
Hálftþrengd	Half Choke/ Modified/ skeet No. 2	0,4-0,6	60%	1/2	M	***	17,9-18,1	**	000
Kvartþrengd	Quarter Choke / Improved Cylinder	0,2-0,3	55%	1/4	IC	****	18,2-18,4	** _	0000
Örþrengd	One-eight Choke/ Improved	0,1-0,2	50%	1/8	I		18,3-18,4		
Óþrengt	True Cylinder/ Cylinder Bore/ Skeet No. 1	0	40%		C	CL (cyl)	18,52	**S	00000
Leirdúfa	Skeet		30-40%	SK	SK	*****	18,6	***	SK

**Lengd haglasverms
miðað við algenga hleðslu
í haglabyssu nr. 12.**

Metrar frá hlaupi	Lengd sverms (m)
10	1
20	3
30	4,5
40	7
50	9
60	11

Hætta af haglaskotum á mismunandi færum

Danskar rannsóknir hafa sýnt fram á að haglaskot geta verið hættulegri en áður var talið. Höglin fljúga lengra og dreifa sér meira auk þess sem endurkast þeirra er meira og hættulegra en talið var. Rannsóknin sem hér er til umfjöllunar var gerð af Háskólanum í Oksböl í Danmörku en Paul Hartmann vann hana í samvinnu við Skóg- og náttúruverndarstofnunina þar í landi.

Í rannsókninni voru könnuð áhrif af 1000 skotum af hverri gerð og ef helstu niðurstöður rannsóknarinnar eru dregnar saman kemur í ljós eftirfarandi.

- **Höglin fljúga lengra en búist var við.**
- **Höglin dreifast meira en búist var við.**
- **Endurkast er meira og hættulegra en búist var við**

Hámarks langdrægi mismunandi haglagerða:

Haglagerð	langdrægi
Blýhögl nr. 3 (3,5 mm)	210 – 380 m
Stálhögl nr. 1 (4,0 mm)	190 – 335 m
Blýhögl nr. 6 (2,75 mm)	175 – 310 m
Stálhögl nr. 4 (3,25 mm)	190 – 290 m